

ارزیابی عملکرد و انتشار داده‌های سلامت: یک نامه به سردبیر

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۶/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲

چکیده

یکی از راه‌های متمایز کردن سازمان انتشار مناسب نتایج عملکرد آن سازمان می‌باشد. اشتراک‌گذاری اطلاعات و انتشار نتایج عملکرد در جذب منابع مورد نیاز و رفع چالش‌های سازمان نقش مهمی دارد. با توجه به بار کاری بالای سازمان‌های سلامت و تعدد سازمان‌های نظارتی ضرورت توانمندسازی مدیران و کارکنان نظام سلامت برای ارزیابی‌های عملکرد سازمان و انتشار نتایج اقدامات و برنامه‌های سلامت احساس می‌شود.

کلمات کلیدی: ارزیابی عملکرد، انتشار داده، سلامت

مرضیه نجفی^{۱*}
بهروز پورآقا^۱

۱. گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی،
دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی البرز،
کرج، ایران.

* نویسنده مسئول:

دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی البرز،
کرج، ایران.
تلفن: +۹۸۹۱۹۷۹۳۹۳۵۴
ایمیل: m.najafi.b@gmail.com

سردبیر محترم

اهداف اصلی نظام های سلامت در سرتاسر جهان تلاش در راستای ارتقاء سلامت جامعه، عادلانه ساختن مشارکت مردم در تأمین منابع مالی و پاسخدهی به انتظارات مردم می باشد^۱. در اهداف توسعه پایدار و پوشش همگانی سلامت بر تقویت نظام سلامت به عنوان ابزار اصلی دستیابی به این اهداف تأکید شده است. برای متمرکز کردن اقدامات و سیاست های مرتبط با تقویت نظام سلامت در راستای بهبود عملکرد سیستم، باید حوزه های مختلف را اولویت بندی کرده و منابع را به سمت حوزه های دارای اولویت هدایت کرد. بنابراین نظارت، ارزیابی و ارزشیابی منظم نظام های سلامت، به ویژه با توجه به کسب درک کامل از نقاط قوت و کاستی های کلیدی، اهمیت زیادی پیدا می کند^۲.

نظارت و ارزیابی یکی از ابعاد اصلی حاکمیت نظام سلامت می باشد^۳. این امر مستلزم نیاز به تعریف شاخص های اصلی عملکرد سیستم سلامت در حین توسعه و اجرای استراتژی های اندازه گیری پایدار مناسب برای تولید داده های مورد نیاز است^۴. با این حال، شکاف های عمده ای در دسترسی و کیفیت داده ها وجود دارد. تعداد کمی از کشورهای در حال توسعه قادر به تولید داده هایی با کیفیت کافی برای ردیابی منظم پیشرفت در افزایش مداخلات بهداشتی و تقویت سیستم های بهداشتی هستند. به عنوان مثال، تعداد کمی از کشورها مطالعات منظم حساب های سلامت ملی را انجام می دهند. اطلاعات مربوط به در دسترس بودن و توزیع کارکنان بهداشتی اغلب ناقص، نادرست و قدیمی است. تعداد کمی از کشورها دارای سیستم هایی هستند که می توانند بر ارائه خدمات نظارت کنند و داده های دسترسی جمعیت به خدمات ضروری محدود است^۵.

یکی از راه های متمایز کردن سازمان انتشار مناسب نتایج عملکرد آن سازمان می باشد. اشتراک گذاری اطلاعات و نتایج عملکرد سازمان نقش مهمی در جذب منابع مورد نیاز و رفع چالش های سازمان دارد. همچنین انتشار مناسب نتایج می تواند در بهبود وجهه سازمان در بین مشتریان و رقبا نیز کمک کننده باشد. با توجه به محدود بودن منابع بخصوص منابع مالی، بیان اصولی چالش های سازمان برای مجاب کردن مسئولین جهت تأمین منابع مورد نیاز و تسهیل فرایندها در تحقق اهداف اصلی نظام سلامت یعنی ارتقای سلامت جامعه، رضایتمندی و محافظت مالی ضروری می باشد^۶. بخش عمده ای از خروجی اقتصادی جهان در سیستم های بهداشتی سرمایه گذاری می شود (تقریباً ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴) و بنابراین تصمیم گیری برای بهینه سازی عملکرد سیستم های سلامت بسیار مهم است^۷.

مزایای بالقوه بسیاری از یک رویکرد هماهنگ برای نظارت و ارزیابی سیستم های سلامت، از جمله کاهش هزینه ها، افزایش کارایی و کاهش فشار بر کشورها وجود دارد. از طرف دیگر وجود چارچوب های تحلیلی و استراتژیک متعدد برای سیستم های بهداشتی منجر به پتانسیل قابل توجهی برای تکرار، همپوشانی و سردرگمی می شود. چارچوب های موجود شامل چارچوب سازمان جهانی بهداشت برای ارزیابی عملکرد سیستم های سلامت، چارچوب کنترل بانک جهانی (World Bank control knobs framework)؛ و بلوک ساختاری سازمان جهانی بهداشت (WHO building blocks framework). چنین چارچوب هایی دارای نقاط شروع متفاوتی هستند که در نتیجه بر نتایج متفاوتی که باید ردیابی شوند تأکید می شود. با این حال، انتخاب چارچوب استراتژیک لزوماً تأثیر اساسی بر استراتژی نظارت و ارزیابی ندارد. اشتراکات بسیاری در چارچوب های استراتژیک مختلف برای سیستم های بهداشتی وجود دارد که امکان یک رویکرد منسجم را برای انتخاب شاخص ها و استراتژی های اندازه گیری فراهم می کند^۸.

در زمینه ارزیابی سازمان های سلامت و تدوین گزارش های مدیریتی چالش هایی همچون آشنایی ناکافی کارکنان با شاخص های سلامت و اصول گزارش نویسی، بار کاری بالای کارکنان در سازمان های سلامت، تعدد شاخص های ارزیابی و سازمان های نظارتی، اعتقاد به بلااستفاده بودن نتایج و گزارشات منتشر شده، آشنایی ناکافی از سیستم های اطلاعات مدیریتی، نداشتن الگوی مشخص و یکپارچه به منظور انعکاس عملکرد کلی سازمان وجود دارد.

سازمان ها برای جلب مشتری باید بتوانند وجهه خوبی داشته باشند. یکی از راه های ساختن وجهه مناسب برای یک سازمان در هر جامعه ای انتشار نتایج برنامه ها و اقدامات آن سازمان می باشد. دانشگاه های علوم پزشکی سازمان هایی وابسته به دولت و وزارت بهداشت می باشند و برای جذب منابع مالی و نیروی انسانی متخصص باید با سایر دانشگاه ها رقابت نمایند. در صورتی که یک دانشگاه در انتشار نتایج عملکرد خود و بیان چالش ها و نیازهایش ناتوان باشد در جذب منابع محدودی که در اختیار وزارت بهداشت یا سایر سازمان های بالادستی می باشد از سایر رقبا عقب می ماند.

راهکارهایی همچون موارد ذیل برای ارزیابی و انتشار نتایج سازمان به مدیران سازمان های سلامت توصیه می شود: تدوین کارگروه نظارت و ارزیابی با عضویت رابطی از مدیریت های زیرمجموعه، انجام ارزیابی درون سازمانی برای ارتقای آمادگی و پاسخگویی سازمان، استفاده از الگو یا دستورالعمل مشخصی برای ارزیابی سازمان و تدوین گزارش های

سلامت، محافظت مالی) و فرعی نظام سلامت (عدالت در دسترسی به خدمات، ارتقای کیفیت، پوشش همگانی سلامت) قابل ارزیابی است.

تقدیر و تشکر:

نویسندگان برخود لازم می‌دانند از تمام کسانی که آنها را در انجام این پژوهش یاری رسانند تشکر نمایند.

تعارض منافع:

نویسندگان اظهار می‌دارند تعارض منافی ندارند.

حمایت مالی:

این پژوهش حمایت مالی ندارد.

ملاحظات اخلاقی:

قابل اجرا نیست.

مشارکت نویسندگان:

م.ن. مطالعه را طراحی و نسخه اول مقاله را نوشت. هر دو نویسنده نسخه نهایی را ویرایش و تایید کردند.

مدیریتی به منظور یکپارچه کردن تلاش‌های سازمانی و کاهش دوباره‌کاری و اتلاف وقت کارکنان، آموزش مستمر مدیران و کارکنان رابط در خصوص سیستم‌های اطلاعاتی و نرم‌افزارهای نوین مدیریتی، برگزاری جلسات منظم برای هفکری و هماهنگی بین سازمانی در تدوین برنامه‌ها و اهداف سازمانی، بکارگیری نتایج ارزیابی‌ها در برنامه‌های آتی سازمان، توانمندسازی مدیران و کارکنان در خصوص ماهیت شاخص‌های سلامت و اهمیت ارزیابی و انتشار نتایج عملکرد در حوزه‌های مختلف ساختار، فرایند و پیامد، حمایت از تحقیقات مرتبط با انتشار و اشتراک‌گذاری داده‌ها و ارتقای کمی و کیفی پژوهش‌های بین رشته‌ای.

به طور کلی هر سازمانی یک ساختار یا درون داده‌ای دارد که مختص آن سازمان و بیانگر شرایط موجود برای اجرای فرایندها و عملکرد آن سازمان می‌باشد. در برنامه‌ریزی و ارزیابی سازمان می‌توان از شش موردی که سازمان جهانی بهداشت به عنوان اجزای سازمان‌های سلامت نام برده است از جمله حاکمیت و رهبری، تامین مالی، نیروی انسانی، سیستم‌های اطلاعاتی، تامین دارو و تجهیزات و ارائه خدمت استفاده کنیم. در قسمت پیامدها نتایج اقدامات هر سازمان در سه سطح برون داد، نتیجه و پیامد و برای رسیدن به اهداف اصلی (رضایتمندی از خدمات، تامین و ارتقای

References

1. Stewardship and its Role in Iran's Health System: A Scoping Review. Iranian Journal of Culture and Health Promotion 2018;2(2):206-16.
2. Health system performance assessment, a framework for policy analysis. 13 April 2022. ISBN: 978 92 4 004247 6. <https://www.who.int/publications/item/9789240042476>
3. PAN American health organization, World Health Organization. Health indicators, conceptual and operational consideration. Available at: https://www3.paho.org/hq/index.php?option=com_content&view=article&id=14405:health-indicators-conceptual-and-operational-considerations&Itemid=0&lang=en#gsc.tab=0
4. Mosadeghrad AM, Rahimi-Tabar P. Health system governance in Iran: A comparative study. Razi Journal of Medical Sciences 2019;26(9):10-28
5. Regional Committee for Africa, 67. Framework for health systems development towards universal health coverage in the context of the sustainable development goals in the African Region: report of the Secretariat, 2017. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/260237>
6. Frankel N. Monitoring and Evaluation (M&E) Fundamental. Translated by Rajae Roy, Najafi M, Gholami S, Ghorban Etedal M. 2015.
7. Fekri O, Macarayan ER, Klazinga N. Health System Performance Assessment in the WHO European Region: Which Domains and Indicators have been Used by Member States for its Measurement? [Internet] Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2018. (Health Evidence Network Synthesis Report, No. 55.) 1. INTRODUCTION. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK519098/>
8. World Health Organization. Monitoring the building blocks of health systems: a handbook of indicators and their measurement strategies. World Health Organization, 2010. Available at: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/258734>

Evaluation and dissemination of health data: a letter to the editor

Received: 03 Sep 2023; Accepted: 13 Sep 2023

Marziyeh Najafi^{1*}
Behrooz Pouragha¹

1. Department of healthcare service management, school of public health, Alborz university of medical sciences, Karaj, Iran.

Abstract

An organization needs to effectively communicate its performance results to distinguish itself. This not only helps attract necessary resources but also addresses any challenges that may arise. In the context of the intense work environment within health organizations and numerous monitoring and inspection bodies, it is essential to empower health system managers and employees. Their active involvement in evaluating performance and disseminating health program results is crucial to the process.

Keywords: evaluation, dissemination, data sharing, health

* Corresponding Author:

Department of healthcare service management, school of public health, Alborz university of medical sciences, Karaj, Iran.

Tel: +989197939354

Email: m.najafi.b@gmail.com